

ગુજરાતમિક

તથા ગુજરાતદર્પણ સ્થાપના : ૧૯૬૩

સોમવાર તા. ૧૦ મે, ૨૦૨૧

શાસ્ત્રી

ભગ્વાન પરશુરામ

તા. ૧૦ મે, ૨૦૨૧ થી
તા. ૧૫ મે ૨૦૨૧

તા. ૧૦ સોમવાર
ચૈત્ર વદ યૌદ્ધશ
તા. ૧૧ મંગળવાર
ચૈત્ર વદ અમાસ
તા. ૧૨ બુધવાર
વૈશાખ સુદ એકમ
તા. ૧૩, ગુરુવાર
વૈશાખ સુદ બીજ
તા. ૧૪, શુક્રવાર
પરશુરામ જયંતી
રમણાન ઈદ, ગ્રીજની
વૃદ્ધિતિથિ,
અખાત્રીજ,
બદ્રીકેદાર યાત્રા
વૈશાખ સુદ બીજ
તા. ૧૫ શનિવાર
વૈશાખ સુદ બીજ
વિનાયક ચતુર્થી
તા. ૧૬, રવિવાર
વૈશાખ સુદ ચોથ

મહેક
દ્વેક ઉમદા કાર્ય
શરૂઆતમાં અશક્ય જ
લાગતાં હોય છે.

સંસ્કાર વિનાનું
અક્ષરજ્ઞાન તે સુવાસ
વિનાનું ફૂલ જેવું છે.

ખાંગો જેમને દાઉઝનાના પ્રેમભર્યા સંભોદનથી બોલાવે છે એ બલરામ શ્રીકૃષ્ણના વડીલ બંધુ છે એટલું લોકો જાણે છે પરંતુ તેમના વિશે પ્રમાણમાં ઓછી લાણકારી લોકોને હોય છે. શેષ નાગના અવતારરદ્ધે પણ તેમને કેટલાક જાણે છે. દેવકીના ઉદ્દરથી આકર્ષાઈ રોહિણીના ઉદ્દરે જન્મયા એ બલરામ ગોપ ગોપીમાં ખૂબ પ્રિય હતા.

બલરામ જયંતી

ગોકુળ તરફ જેંચે છે. જયદેવના ગીતાગોવિનદમાં આનો બહુ સુંદર ઉત્તેખ થયેલો છે. બલરામનું વાદુણીનું વ્યસન યાદોમાં ઉતર્યું.

બલરામના લગ્ન દેવતી સાથે થયા હતા. દેવતી દેવત રાજની પુત્રી હતી. અત્યારે છારકાનગરી

છે તેની પાસે કુશસ્થલી નામે રાજ્ય છિંતું પરંતુ સાગરની પાસે હોવાથી ચાંચિયાઓ એ નગરને લુંટ્ટા. એ કુશસ્થલી દેવત રાજની હતી. બલરામે ચાંચિયાઓથી નગર નિર્ભિક બનાવ્યું અને દેવતી પુત્રીને રાજાએ બલરામને પરણાવી. બલરામને વત્સલા નામે એક પુત્રી જ હતી. બલરામે જરાસંઘને ધારી વખત

અધિવારી

નરેશ ભક્ત

ગા

શુસ જીવનમાં જે કર્મ કરે છે તે ફળ પ્રાપ્તિ મારે કરે છે, પછી ભલે ગીતામાં કહેવાયું હોય કે 'ફિનની આશા વિના કર્મ કર્યે આ... ગીતાનો આ સંદેશ સાચો અને તત્વદર્શી છે. કર્મનું ફળ તો મળવાનું જ છે. પણ તે કેનું મળશે તે આપવા વાળાના હાથમાં છે. આવો ગુદાર્થ છે. માણસને મળેલી સત્તા, ધન, હોદ્રી, સગવડો વગેરે તેના કર્મને આધિન જ હોય છે, પણ તે તેણે પોતે જ મેળવ્યું છે એમ સમજી બેસે છે. જે કંઈ મળ્યું છે એ એના પૂર્વ કર્માનું ફળ છે. તેને મળેલી આવડત, ધન, સત્તા કે પદ આગળના કર્મો કરવા મળી હોય છે પણ એ વાત ભૂલી કયારેક કોઈ માણસ અભિમાનનાં આવી જાય છે ત્યારે એના કર્માનો ગ્રાફ નીચો જવા મારે છે.

એક ગૃહસ્થે એક કથાકાર સંતને કહ્યું આ તો

ચમત્કાર જ કહેવાય ને? તમે કેવા સામાન્ય ગૃહસ્થ હતા અને આજે કથાકાર થઈ હજારો લોકોનું જીવન સુધારી રહ્યા છો. ત્યારે કથાકારે જવાબ આખ્યો, ભાઈ આ કોઈ ચમત્કાર નથી. આ તો પૂર્વ જન્મના કર્માનું ફળ છે. મારું સર્જન જ આ કાર્ય માટે ઈશ્વરે કર્મું હરો એટલે મને જે કામ સોંચ્યું છે તે હું કર્યું છું. એમાં ચમત્કાર શાનો? પેલો ગૃહસ્થ કર્માનું રહસ્ય અને કથાકારની નપ્રતા સમજી ગયો.

આ વાત એટલે કરી કે ભગવાને તમને અહીં જે કામ કરવા મોકલ્યા છે તેની આવડત આપી છે તે પૂર્ણપણે તમારી જવાબદારી સમજી નિભાવો. તમારું સર્જન જ એ કાર્ય માટે થયું છે. તમારા કર્મ પ્રાપ્તે સંપૂર્ણ વક્ષાદાર અને જવાબદાર રહો. તમે શિક્ષક છો, તમે મંત્રી,

ગદાચુદ્ધમાં હરાવેલો.

જંબવતી પુત્ર સાંબ દુર્યોધન પુત્રી લક્ષ્મણાને હરી લાલ્યો ત્યારે સાંબને દુર્યોધને કેદ કરેલો તે સમયે સાંબની મુક્તિ બલરામે કરાવેલી અને દુર્યોધનને શિષ્ય બનાવી ગદાચુદ્ધ શીખાયું. ઊરુંબંગ નાટકમાં ભારતે તેનું ઉત્તમ વર્ણન કરેલું છે. પાંડવ કૌરવોના ચુદ્ધ સમયે બલરામ તીર્થયાત્રાએ નીકળી ગયા કારણે, ભીમને હાથે શિષ્ય દુર્યોધન મરવાનો છે એ તેઓ જાણતા હતા. બલરામ ગૌર રંગના

બલરામ શ્રીકૃષ્ણના
વડીલ બંધુ છે એટલું લોકો
જાણે છે પરંતુ તેમના
વિશે પ્રમાણમાં ઓછી
જાણકારી લોકોને હોય છે.
શેષ નાગના અવતારરદ્ધે
પણ તેમને કેટલાક જાણે
છે. દેવકીના ઉદ્રથી
આકર્ષાઈ રોહિણીના ઉદ્રે
જન્મયા એ બલરામ ગોપ
ગોપીમાં ખૂબ પ્રિય હતા

હતા તેથી શ્વામ વસ્ત્રોમાં દીપી ઉઠાતા હતા. બલરામની અંતિમ ક્ષણો સમયે સાગર તરે તેમના મુખમાંથી સર્પ નીકળ્યો અને પાતાળમાં ચાલ્યો જાય છે તેથી બલરામે દેહ છોડ્યો. પરંતુ દેવતિનું મૃત્યુ કયારે થયું તે જોવા મળતું નથી. બીજી કથા પ્રમાણે શ્રીકૃષ્ણના અભિનિત સંસ્કાર જોઈ તેમનો અર્દ્ધદર્શ દેહ લઇ સમુદ્ર તરફ તેઓ ઢોડ્યા, તેમની પાછળ સુભદ્રા ઢોડી. આ ત્રિમૂર્તિની સ્થાપના જગન્નાથપુરીમાં થય છે. આ બલરામની આજે જયંતી છે, એ મહાપુરુષને વંદન.

તમારા કર્મ પ્રત્યે સંપૂર્ણ વક્ષાદાર અને જવાબદાર રહો. તમે શિક્ષક છો, તમે તબીબ છો, તમે વકીલ છો, તમે પ્રધાન છો, તમે મંત્રી, તંત્રી કે સંત્રી છો, તમે કલાકાર કે કથાકાર છો તેમે જે કંઈ થઈ શક્યા છો એ તમારા પૂર્વ કર્માનું ફળરૂપે તમને મળેલી જવાબદારી છે. એને પૂર્ણ રીતે સેવાની ભાવનાથી નિભાવો. હા, પેટ માટે કમાવાનું જરૂરી છે પણ એ પણ એક મર્યાદામાં હોય, કોઈનું પેટ ચીરીને પોતાનું પેટ ભરી ન શકાય. કોઈનું પેટ ભરીને પોતે સંતોષનો ઓડકાર લે તો એ મીઠો લાગે.

વળી તમે જે કામ કરો છો એમાં સેવાની ભાવના જરૂર ઉમેરો. સેવાની ભાવનાથી કરેલું કર્મ દીપી ઉઠે છે. કર્મમાં સેવાની ભાવના ઉમેરવાથી કર્મની સુંધર ચોમેર પ્રસરી જો અને એનો આનંદ કે સંતોષ પણ અદકેરો હોય છે. યાદ રાખો કે કોઈ કાર્ય વ્યર્થ નથી જતું. તેના ફળ મળતાં જ હોય છે. એ સારા હોય કે ખરાબ, પણ ફળ તો અવશ્ય મળે છે, માટે સારા કર્માનું ફળ સારું હોય છે એ સુનિશ્ચિત છે. તમને જે કંઈ પ્રાપ્ત થયું છે એનો આનંદ માણો. એમાં સંતોષ માણો અને તમારા કર્મ દ્વારા કોઈની સેવા થઈ શકે કોઈનું ભલું થઈ શકે તે જ વિચારો. હાલના સમયમાં તમારી પ્રવૃત્તિમાં સેવા ઉમેરતા રહો તો જીવન જરૂર મહેકી ઉઠશે.

સફળતા મેળવવા ચિંતા નહીં, ચિંતન કરો.

પ્રા

થના પ્રકાશ અને શક્તિનું મહાકેન્દ્ર છે. એના દ્વારા આપણે સમગ્ર બ્રહ્માંડનું સંચલન કરનારી ઈશ્વરીય શક્તિ સાથે આપણો પોતાનો સંબંધ જોડી શકીએ છીએ. આપણા ઉપનિષદોમાં જગતની શ્રેષ્ઠ પ્રાર્થનાઓ રહેલી છે. તેમાં ‘મારું એકલાનું ભલું કરજે’ એવી સંકુચિત ભાવના નથી.

પણ, અમે સાથે રહીને ભોગવીએ કે પરાક્રમ કરીએ’ એવી વિશાળ ઉદાર ભાવના વ્યક્ત થઈ છે. એક જ્ઞાનીતા ઉપનિષદનું વક્ય કહે છે: ‘દરેક દિશાએથી અમને સુંદર વિચારો પ્રાપ્ત થાઓ.’

એક ચિંતકે પ્રાર્થનાની ભાવના સમજાવતાં ગાયું છે કે,

‘મત્રી ભાવનું પવિત્ર જરણું મુજ હૈયામાં વધા કરે,

શુભ થાજો આ સકળ વિશ્વનું, એવી ભાવના નિત્ય રહે.

પ્રાર્થનામાં મનુષ્યે પોતાનું હદ્ય ઈશ્વર પાસે ખોલવાનું હોય છે, અપૂર્વ લાગતું જીવન પ્રાર્થનાથી પૂર્વ બની જાય છે. પ્રાર્થના પોતાના માટે જ નહીં, બીજાને માટે કરવી જરૂરી છે. હદ્યની પ્રાર્થનામાં અખૂટ શક્તિ છે. પોતાનું કોઈપણ દુઃખ હોય તે પ્રલુને કહેવું. તે સાથે જ મુક્તિતદાતા ભગવાનની પ્રાર્થના કરીને મનને ટોકતા રહેવું. આરાધના અને પ્રાર્થના કરતાં રહેવું. આવો પ્રિય આત્માઓ, આપણે પ્રભુને મનના ઉદ્ગાર પ્રેમપત્ર દ્વારા અંદરની વાતોને પ્રભુ પાસે ખુલ્લી મુજીએ.

હે પ્રાણેશ્વર - પરમભિત્ર,

તું તેજ રૂપ છે, અમને તેજ આપ. તું બુદ્ધિવાનોનો બુદ્ધિવાત છે, અમને દિલ્ય બુદ્ધિ આપ. તું ઓજસ છે, મને ઓજસ્વી બનાવ. તું સહિષ્ણુ છે, અમને સહિષ્ણુતા આપ. મને સત્યવદ્વાણું બળ આપો. અમારી વાણીને પ્રિય અને મધુર બનાવો. અમારા સૌના જીવનમાં પરમભાનના કિરણોનું સિંઘન કરો. હે પ્રભુ, હું જે વસ્તુ પરિવર્તન ન લાવી શકું તેમ હોય તો તે વસ્તુને સ્વીકારી શકું એવી ગંભીરતા મને બક્ષો. હે પરમભિત્ર આ કાન જે તે આચા છે તેનાથી અમે સત્ય અને હિતકર શાંદો સાંભળીયે. આ આંખો જે તે આપી છે તેનાથી અમે સત્ય, હિતકર વસ્તુ જોઈએ. આ જીવન તે

દી

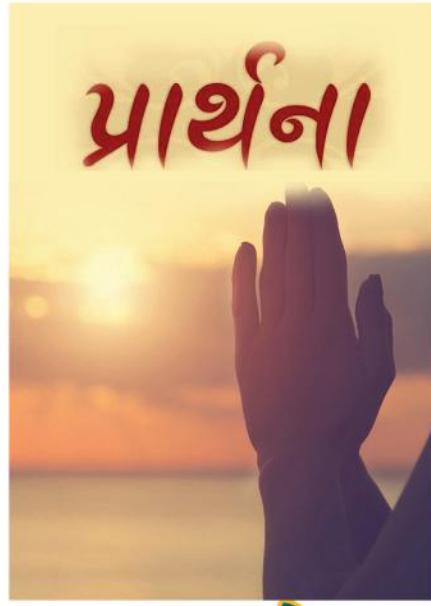
વાની જ્યોતની સ્વિચારની ઉપમા દ્વારા ભગવાન કૃપા જગતથી નિઃસ્પૃહ રહેતા યોગીનાં લક્ષણોની ચર્ચા કરે છે. હવે આગળના શ્લોકમાં સંયમિત અંતઃકરણની અને પરમાત્મામાં સ્થિર આત્માની વાત કરવામાં આવી છે, તેને સમજીએ.

એકવાર એક ગુરુજીએ શિષ્યને પ્રશ્ન પૂછ્યો - ‘આ પૃથ્વી પર કોઈ પણ વસ્તુ સ્થિર હોય તે વસ્તુનું નામ બતાવ?’ ત્યારે શિષ્યને ધણો વિચાર કર્યો, પરંતુ કોઈ વસ્તુ સ્થિર હોય તેવું શિષ્યને ન લાગ્યું. છેવટે શિષ્યને ના પારી. ત્યારે ગુરુજીએ કહ્યું કે ‘આ પૃથ્વી પર પરમાત્મા જ એકમાત્ર સ્થિર છે. જેના કારણથી સમસ્ત પૃથ્વી વગેરે શ્રદ્ધો સાથેનું બ્રહ્માંડ સ્થિર રહે છે.’ આ પ્રશ્ન પછી ગુરુજીએ મનુષ્ય સમજાવતાં કહ્યું કે ‘અસ્થિર અને અસ્યમી માણસ તેનો ભવ બગાડે છે.

તેથી જ આપણાં શાસ્ત્રો સ્થિરતા અને સંયમને સાધકના આવશ્યક ગુણો કહે છે. સ્પર્શ છે કે અસ્થિર આ બ્રહ્માંડમાં પરમાત્મા એક જ સ્થિર છે. એટલે આપણી સાધના માટે પણ જે સ્થિર વસ્તુનો આધાર હોવો જરૂરી છે તે આધાર પરમાત્મા છ.

સાધના એક પ્રકારનો પુરુષાર્થ છે. સમગ્ર વિશ્વમાં લોકો બે પ્રકારના પુરુષાર્થ કરે છે. ૧. લૌકિક માર્ગનો પુરુષાર્થ અનું ૨. પારલૌકિક માર્ગનો પુરુષાર્થ. લૌકિક માર્ગમાં સફળતા મેળવવાની હિંદ્યા ધરાવતા લોકોની સંખ્યા વધારે છે. તેઓ

પ્રાર્થના

પ્રાર્થનામાં મનુષ્યે પોતાનું હદ્ય ઈશ્વર પાસે ખોલવાનું હોય છે, અપૂર્વ લાગતું જીવન પ્રાર્થનાથી પૂર્વ બની જાય છે. પ્રાર્થના પોતાના માટે જ નહીં, બીજાને માટે કરવી જરૂરી છે. હદ્યની પ્રાર્થનામાં અખૂટ શક્તિ છે. પોતાનું કોઈપણ દુઃખ હોય તે પ્રલુને કહેવું. તે સાથે જ મુક્તિતદાતા ભગવાનની પ્રાર્થના કરીને મનને ટોકતા રહેવું. આરાધના અને પ્રાર્થના કરતાં રહેવું.

રહ્યો છું, કારણકે હું જાણું છું કે તારો પવિત્ર સંગ જ મને સંગદોષમાંથી મુક્ત કરી શકે એમ છે. હે પ્રભુ તારા સંતાંગથી મને જે રસ્તો મળ્યો છે, તે રસ્તા પરથી મને કુસંગ વિખૂટો પાડે એ રસ્તે મારે એકપણ ડગલું ભરવું નથી. જે રસ્તે તારી એકપણ નિશાની ન હોય એ રસ્તે હું ક્યારેય ડગ ભરીશું નથી. તે જે પ્રેમ શિખવાડ્યો છે તે સાથે જ અદ્ભુત અને અભૂતપૂર્વ છે. હે પરમભિત્ર, તે મને અનાસકત

બાજુએ પ્રભુને જોતાં - જોતાં જીદગી જીવવાનું શરૂ કરીએ તો પ્રત્યેક પણ પ્રાર્થના છે.

કુનાનો આરંભ જે મંગલાચરણ (અલફિલિયા) થી થાય છે, તેમાં ખુદાના જે ગુણ લક્ષણો બતાવ્યા છે તે મુજબ ખુદ સંસારના પાલનહાર અને અંતિમ દિવસના માલિક છે. ગાંધીજીની આચરણ પ્રાર્થનામાં મૂળ અરબીમાં અલફાતિયાનો પાઠ થતો હતો. શરીને માટે જેમ ભોજન અનિવાર્ય છે, તેમ આત્મા માટે પ્રાર્થના અનિવાર્ય છે. એવું મહાત્મા ગાંધી સતત વિચારતા હતા.

પ્રલુને પ્રાર્થના એટલે પ્રલુને પ્રેમપત્ર

આયું છે તે પુરેપુરી તંદુરસ્તીથી બોગવતાં અમો તારી પ્રાર્થના કરીએ છીએ. હે શાંતિના સાગર પરમાત્મા મને તારી શાંતિનું માધ્યમ બનાવ. જ્યાં વિકાર હોય તાં પ્રેમના વાવેતર કરું, જ્યાં વિસ્તવાદ હોય તાં એકતા પ્રગટાં, જ્યાં શંકા હોય તાં શ્રદ્ધા જગાં, જ્યાં હતાશા હોય તાં આશા ઉદ્ભબ કરું, જ્યાં અંધકાર હોય તાં તારા દ્વારા લીધેલા પ્રકાશમાંથી પ્રકાશ પ્રગટાં. જ્યાં વિશાદ હોય તાં આનંદનો ધોથ રેલાયું. હે પ્રલુને મને સ્વના સ્વરૂપનું ભાન સતત રહેતું રહેજો.

હે પ્રેમના સાગર પરમાત્મા, પ્રેમ એ આત્માનો અંગભૂત ગુણ છે. દરેક આત્મા ઓછા-વતા અંશે પ્રેમત્વ તો ધરાવતો જ હોય છે. પ્રેમ વિના જીવન જ સંભવિત નથી. હે જીવનના આધાર, તારા સાંનિધ્યમાં તારા પ્રેમરૂપી અમીવર્ધાથી હું ભીજાઈ

પ્રેમની, તારી પાસે બેસાડીને જીવન જીવવાની કળાને મારા વિવહારુ જીવનમાં ડગલે અને પગલે આચરણમાં મૂકતા હું અલોકિક આનંદ અનુભૂતું અને મન મારું ગાય રહ્યું છે,

યે મેરા પ્રેમ પત્ર પઢ કર, તુમ નારાજ ના હોના કી તુમ મેરી જીદગી હો, તુમ મેરી બંદગી હો.

હિ. તમારો જ આત્મ પ્રેમ પંખી વર્તમાન સમય હળાહળ કલિયુગમાં આવી નિઃસ્વાર્થ પ્રેમભરી જે પ્રાર્થના સંદર્ભે ખૂબ ઉંડી વાતો કરી છે. જે પ્રાર્થના મધ્યરાત્રે ટેરેસાના આશ્રમમાં રોજ કરવામાં આવે છે તે પ્રાર્થના આ મુજબ છે. ‘હે પ્રભુ, મને વરદાન આપો કે હું સુખ માંગવાને બદલે સુખ આપવા ઈચ્છાં, પ્રેમ માંગવાને બદલે, પ્રેમ કરવાને ઈચ્છાં. કારણકે જે પોતાની જાતને ભૂલીને જે માણસ આત્માને ઓળખે છે તેજ સાચા અર્થમાં મેસેન્જર પયાંબર બનવાને પાત્ર છે. જે પોતાના પહેલીને ચાહે છે, એવા માનવીને પહેલી તો ચાહે જ છે પરંતુ પ્રભુ પણ તેને ચાહે છે.

આવો, હે પ્રાર્થનાના પથિક મિત્ર જગતનો જેને સ્વાને પણ ઘ્યાલ નથી, એટલી બધી વસ્તુઓ માત્ર પ્રાર્થના દ્વારા સમજાય છે અને પ્રાપ્ત થાય છે. આ પ્રાર્થનાની સમજાવને આપણા અંતરમાં આજના મંગળપ્રભાતે સ્થાન આપી અને આનંદ પ્રાપ્ત કરીએ અને બીજાઓને પણ એ આનંદ પ્રાપ્ત કરાવીએ. એજ શુભભાવના અને શુભકામના સાથે....

તંત્રવિદ્યાથી ડર

‘ભ’

એ આચાર વિચારથી બગડી ગયો
સંસાર! કાળી કરતુલ કરણીમાં
વિસરી ગયો સંસ્કાર!! દવા હવાની
અછત ઉલ્લે મરી રહ્યો ઇન્સાન!
જગો જગાવો નરસારી સમરીલો શ્રીરામ’

રામનામ ઉધુ ‘મરા-મરા’ બોલીને વાલિયા
લુટારો મહર્ષિ વાલ્મીકી બન્યો હતો. સત્યાગ,
પ્રતાયુગ, દ્વાપર યુગમાં જીવન સુખ પ્રાપ્તી માટે
અલગ પ્રયોગો હતા, પણ હાલના કલયુગમાં
સ્વરક્ષણ માટે રામનામનો જ એકમેવ આધાર છે.
આપણે ભારતવાસી આર્થ્ય્વતના રહેવાસી
છીએ. રામનાથ કવચ જ કોરોના સહસ્રમુખી
રાવણનો નાશ કરશે અને અકાલી મરણની
પીડામાંથી મુક્તિ મળશે. મહામારીનો અંત
આવશે. બુધ કૌશિકાધિ રચિત રામરક્ષા
કવચના નીચેના ‘સાત’ જીવોનું પછાણ,
કોરોના મૃત્યુ ભયથી મુક્તિ આપશે. કવચના
જીવોનો મૈઠેયી બોલવાના છે, સંસ્કૃત ન ફાખે
તો ગુજરાતીમાં અર્થઘટન છે તે વાંચશો તો પણ
ચાલશે. જીવોનું વાંચન-શ્રવણ અને કથન મણે
વિધિ લાભકારક છે.

ઉંઘ બુધ કૌરીક અધિયે નમ: બુધ કૌરીક
અધિ ઉવાચ-

રામરક્ષા પેઠઠ પ્રાણા પાપદની સર્વકામદામ!
શીરો મે રાધાવ: પાતુ ભાલં દશરચાત્મજ: !!
૧ !!

કોસલ્યેચો દ્રશો યાતુ વિશ્વામિત્ર પ્રિય: શ્રુતિ !
દ્યાણં યાતુ મખગાતા મુંનં સૌ મિત્રિવત્સલ: !!
૨ !!

જીલ્દાં વિદ્યાનિશ્ચિ: પાતુ કંઠ ભરતવન્દિત: !
સ્કંદ્યો દિવ્યાયુધ: પાતુ ભુજી ભગ્નેશકામુક: !!
૩ !!

કર્મો સીતાપતિ: પાતુ હૃદયં જીવન્ય જીત !
મદ્યં પાતુ ખરશ્યાંસી નાભિં જાભનદાશ્રય: !!
૪ !!

સુગીરેશ: કહી પાતુ સક્રિયની છનુમત પ્રભુ: !
ઊરુ દ્યુતૂતમ: પાતુ રક્ષ: કુલ વિનાશ હૃત !!
૫ !!

જાનુની સેતુકૃત પાતુ જંદી દશમુખાંતક: !
પાદી બિભોગણશ્રીદ: પાતુ રામોથ ભિંં વચ્ચુ: !!
૬ !!

એ તાં રામબલો રેતાં રક્ષાં ચ: સુકૃતી પડેત !
સ વિરાસુ: સુખી પુશી વિજયી વિનયી ભવેત
૭ !!

જીવોનો બોલ્યા પછી રામનામ જ્યાદોષ કરવો
અને અગરબટીનું ભરમ કપાણે લગાડનું.
જીવોનું અર્થવાંચન-

૯. સર્વ કામના પૂર્ણ કરનારા અને પાપોનું
નાશ કરનારા રામ કવચના જીવોનો પ્રાજ્ઞાપુરુષ

‘રામનામ ભહિભા’

નિંય પછાણ કરે. રદ્ધુકુલ દીપક શ્રીરામ મારા
મસ્તકનું રક્ષણ કરે, રાજ દશરથનો પુત્ર રામ
મારા કપાણનું રક્ષણ કરે

૨. તપસ્થિની કોશલ્યાનો પુત્ર રાજ મારી
અંખોની રક્ષા કરે. અધિ વિશ્વામિત્રનો પ્રિય
રામ મારા બંને કાનોની રક્ષા કરે, વિશ્વામિત્રના
ચઙ્ગાનું રક્ષણ કરનારા રામ મારા લાકનું રક્ષણ
કરે. બંધુ લક્ષમણને પ્રેમ કરનારો રામ મારા
મુખનું રક્ષણ કરે.

૩. સર્વ વિદ્યામાં નિપૂણ
રામ મારી જીભનું રક્ષણ કરે.
ભરતજીને વંદનીય શ્રીરામ
મારા કંઠનું રક્ષણ કરે.
દિવ્ય શાસ્ત્રધારી રામ મારા
ખલમાનું રક્ષણ કરે. પ્રચંડ
શિવધનુંથી તોડનારો શ્રી રામ મારી બંને
નાશનું રક્ષણ કરે.

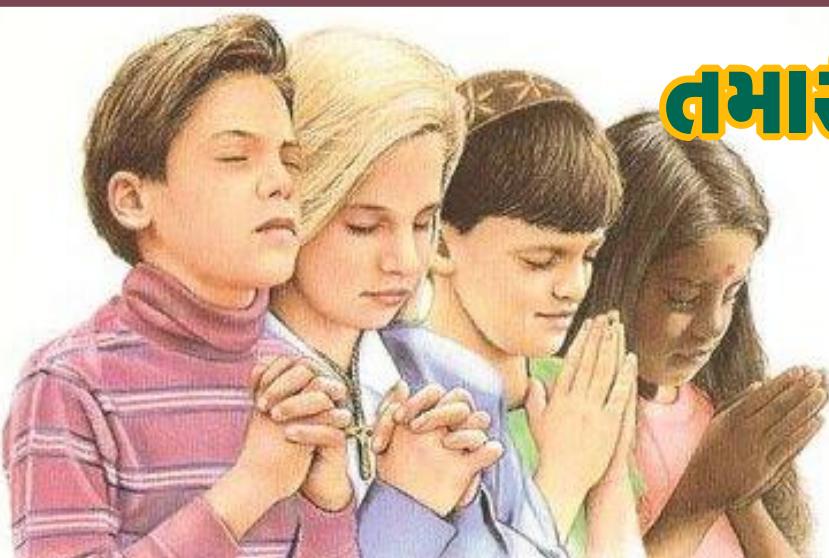
|| ધર્મ દર્શન
બાળકુષ્ણ વડનેરે ||

૪. સીતા વલલભ રામ મારા હાથોનું રક્ષણ
કરે. પરશુરામને પરાજીત કરનારો રામ હૃદયનું
રક્ષણ કરે. ખર ગભનારાક્ષસને મારનારો
રામ મારા શરીરના મદ્ય ભાગનું રક્ષણ છે.
જંબુવાનને અભય આપનારો રામ માત્ર નાભીનું
રક્ષણ કરે.

૫. સુશીલનો સ્વામી મિત્ર મારી કમરનું રક્ષણ
કરે. હંસુમાનના પ્રભુ રામ મારી બે જંધોનું
રક્ષણ કરે. રાક્ષસકુળનો નાશ
કરનારો રામ મારા દુંટણ ઉપરના ભાગનું રક્ષણ કરે.

૬. મહાસાગર પર પૂરુષ
બનાવનાર રામ મારા બંને
દુંટણનું રક્ષણ કરે. દશાનન
લંકાપતીનો વધ કરનાર
શ્રીરામ મારા ગોટલાઓનું રક્ષણ કરે. વિમિષણને
રાજ હેલેવ દેનારો શ્રીરામ મારા પગનું રક્ષણ

નમ:, 3. કોશલ્યાસુતાય નમ:, 4. વિશ્વામિત્ર
પ્રિયાય નમ:, 5. સૌમિત્રિવત્સલાય નમ:, 6.
વિદ્યાનિધિરામાય નમ:, 7. ભરતવંદરામાય નમ:,
8. દિવ્યા યુધ રામાય નમ:, 9. ભગ્નેશ કાર્મિક
રામાય નમ:, 10. સીતા વલલભરામાય નમ:, 11.
પરશુરામ જીત રામાય નમ:, 12. ખરદંસ રામાય
નમ:, 13. જાભબદાશ્રયાય નમ:, 14. સુગીનેરા
રામાય નમ:, 15. છનુમત પ્રભુરામાય નમ:, 16.
રધોતમ રામાય નમ:, 17. રદ્ધુકુલ શ્રેષ્ઠાય નમ:,
18. સેતુનિર્મિણ રામાય નમ:, 19. દશમુખાંતક
રામાય નમ:, 20. વિભીષણશ્રીદ રામાય નમ:,
21. સર્વદુઃખ નિવારક આનંદ ધન રામચંદ્રાય
નમ:. શદ્ધા-સબુરી, નિષ્ઠા-વિશ્વાસના ચંપુતરા
પર બેસીને દેશવાસીઓના સુખ માટે આ 21
રામનામોચ્યારણ બહુન પરિણામકારી નિવડશે.
રામનામ સુખી કરશે તોના ધામ.

ઈશ્વર પર ભરોસો રાખશો તો એને તમારા માટે કંઈક સર્વશ્રેષ્ઠ
છે જે બચાવીને રાખ્યું હશે અને સમય આવશે એ તમને આપશે
જ. તમને તમારી પ્રાર્થના પર ભરોસો છે. મતલબ તમે ઈશ્વરને
જે શબ્દો કીધ્યાં છે એના પર તમને વિશ્વાસ છે

પાપ કઢી માનવીને ચેનથી સૂતા દેતું નથી.

સત્રસંગા

કરે અને સર્વ
આનંદ આપનારો આનંદ ધન
મારા સંગૂર્ણ શરીરનું રક્ષણ કરે.
શ્રી રામચંદ્ર શરણાં પ્રપદે

નીચેના ૨૭ નામોનો ૭૫ વિશ્વ કલ્યાણ
કરાનચો, સામર્થ્ય ધરાવનારો જાપ છે કે
મહિમારી નાશક છે.
ઉંઘ શ્રી બુધકૌશિક અધિ નમ:
૧. રદ્ધુકુલ દીપકાય નમ:, ૨. દશરચાત્મજાય

રામનામ ઉધુ ‘મરા-મરા’ બોલીને
વાલિયા લૂટારો મહર્ષિ વાલ્મીકી
બન્યો હતો. સત્યાગ, તેતાયુગ,
દ્વાપર યુગમાં જીવન સુખ પ્રાપ્તી
માટે અલગ પ્રયોગો હતા, પણ
હાલના કલીયુગમાં સ્વરક્ષણ
માટે રામનામનો જ એકમેવ
આધાર છે. આપણે ભારતવાસી
આર્થ્ય્વતના રહેવાસી છીએ.
રામનાથ કવચ જ કોરોના
સહસ્રમુખી રાવણનો નાશ
કરશે અને અકાલી મરણની
પીડામાંથી મુક્તિ મળશે.
મહામારીનો અંત આવશે.

અનુભવ થાય છે તો મતલબ કે તમને ઈશ્વર પર
વિશ્વાસ છે જ. ગીતામાં કૃષ્ણ ભગવાને એક બહુ
સરસ વાક્ય કીદું છે કે એવી કોઈ પ્રાર્થના નથી
જેનો જવાબ મે આચ્યો નથી. વહેલા મોડા તમારી
પ્રાર્થનામાં વિશ્વાસ કરો છો મતલબ કે
તમને ઈશ્વરની શક્તિ, એને કરેલા કાર્યો, એના
ન્યાય પર ભરોસો છે. દુનિયાના દરેક દ્વાર્ભિક
પુરતકો જેમ કે ગીતા, કુરાન કે બાધબલ દરેકમાં
એક જ વસ્તુ છે કે ‘ઇશ્વર કદી જૂછું નથી બોલતા’
એ એના વચનો નિભાવે જ છે.’ પરંતુ આપણો
વિશ્વાસ હેઠળાં નથી. નાની નાની બાબતોમાં જ ડગમગી
ભાગ છે. ઈશ્વર પર ભરોસો રાખશો તો એને
તમારા માટે કંઈક સર્વશ્રેષ્ઠ છે જે બચાવીને રાખ્યું
છો અને સમય આવશે એ તમને આપશે જ.
તમને તમારી પ્રાર્થના પર ભરોસો છે. મતલબ તમે
ઇશ્વરને જે શબ્દો કીદ્યાં છે એના પર તમને વિશ્વાસ
છે, અને ઇશ્વર તમારા વિશ્વાસને જીતાડશે જ.

તમારા આકરા સમયમાં જે તમે ઈશ્વરને
પ્રાર્થના કરો છો અને તમે અમુક ક્ષણોની શાંતિનો

- પંક્તિ દેસાધ

માતાને કોઈ સંત મહાત્મા કહેતું જનથી, પરા સંતના તમામ ગુણો છે

ગતની કોઈ સ્વીને
કોઈ સંત મહાત્મા
કહેતા નથી, પણ
તમામ ગુણો તેનામાં અકિટ થયેલા જ છે
અને તેણે ધારણા કરેલા છે. જ્યારે જેમણે
માત્ર ધરબાર જ છોડેલ છે, બીજું કશું
પણ વિઠમાંથી દૂર ફેંક્યું જ નથી, બધા જ
દુર્ગુણો ધારણા કરી બેઠા છે, ને માત્ર દંબ
અને બનાવટો કરીને સંતનું એક પણ લક્ષ્ણ
જીવનના આચરણમાં કે વયહારમાં નથી,
તેવા બની બેઠેલા પદાર્થની પકડ, લાભ,
લોભ અને સ્વાર્થ અને અહંકાર, રાગદ્રોષ,
કામના, વાસના અને અસત્ય વ્યવહાર
અને આચરણ કરનાર જેણા રોગે રોગમાં
આ બધું જ ભરેલ છે આવા અજ્ઞાનીઓને
દરરોજ પગે લાગવા અને અજ્ઞાનીઓના
આશીર્વાદ લેવા પડાપરી કરીએ છીએ.
ખરેખરતો આમ પગે પડી તેમના અહંકારને
પોણા આપીએ છીએ અને તેઓને તેમના
દુઃખમાં વિઠમાં ઉદ્ઘેગમાં ઉમેરો જ કરીએ
છીએ. આ રીતે મધા પાપી કૃત્ય કરીએ
છીએ, તેમાં નથી તેમનું કલ્યાણ થતું કે
આપણું.

ખાલી જ રહે છે અને અજ્ઞાનમાં જ જીવન
વ્યતીત કરીએ છીએ, મુખ્યુને ભેતીએ છીએ
અને જન્મ ભરણના ચક શરૂ રહે છે. આજની
સ્વાર્થ યુક્ત લોભ યુક્ત પરિસ્થિતિ ધર્મએ
એવી ઊભી કરી દીધી છે કે આપણાને
આપણાં પોતાના માતા પિતાને સાચવવા
ભારે પડે છે. પેલા તાંગીઓને પદાર્થી,
આનંદથી નવજાતી દઈએ છીએ. તેને પદાર્થ
ધરવાનાં મજા પડે છે. ને માતૃપિતાને ધરડા

ધરમાં ધેલી દઈએ છીએ. તેમની સાથે
એવો વ્યવહાર અને આચરણ કરીએ છીએ
કે તેને ઝેર પીવાનો
વારો આવે છે. સત્ય
ધર્મ એટલે આત્મિક
સત્યમાં સ્થિર થઈને જીવનમાં સહૃદાનું જ
આસુરણ કરતું છે, પાછા સહૃદાને પણ સૂક્ષ્મ
રીતે નિરંતર તપાસીને તેને પણ નિરંતર
રીતે પરિશાખ કરતાં જ રહેવું જોઈએ કારણ

તત्वचिन्तक वि. पटेल

કે આપણી વૃત્તિઓ આપણને સાત્વિકતાના અહૂંકાર ભણી તાણી જાય છે. આવું થાય ધાર્મિક સ્થળે આંટા ન મારે તો પણ તે સાચો ધાર્મિક છે. આવો માણસ પોતાના

આજની સ્વાર્થ યુક્ત લોભ યુક્ત પરિસ્થિતિ ધર્મોએ
એવી ઊભી કરી દીધી છે કે આપણને આપણાં પોતાના
માતા પિતાને સાચવવા ભારે પડે છે. પેલા ત્યાગીઓને
પદાર્થથી, આનંદથી નવડાવી દઈએ છીએ. તેને પદાર્થ
ધરવામાં મજા પડે છે, ને માતપિતાને ધરડા ધરમાં ધકેલી
દઈએ છીએ. તેમની સાથે એવો બ્યવહાર અને આચરણા
કરીએ છીએ કે તેને એર પીવાનો વારો આવે છે.

ત्यारे धार्मिक सेवकोने सेवानो भोड वणगो
छे, त्यागीओने त्यागनु अभिमान वणगो
छे अने आज्ञा प्रबल्यारीओने पोतानी ज
शारीरिक हठनो गर्व रहेतो होय छे. आ
भधा ज सदृशो साथे वणगेल रझे गुण
अने तमोगुणाने शुद्ध बुद्धियो दूर राखवा
ज जोईजे, अने सत्त्व गुण श्रेष्ठ छे, पश
माणसने तेनाथी पश आभरेतो मुक्त
थवानु ज छे, आवुं कोई त्यागी आजे करतां
ज नथी. आना आचरण विना धर्म छे ऐम
कहेवुं वाज्बा के योज्य नथी. अंतरथी सत्य

क वि. पटेल

धर्मने जाओ, ए
ज तमारुं कल्याण
करेह, सत्य धर्म
ऐट्टे आपशां पोताना ज आत्मिक सत्यमां
स्थिर थर्ने कोईने पश बनाव्या विना
ज्ञवनमां ज्ञवन व्यवहार अने आचरण
करवूं तेनं नाम सत्य धर्म छे. आवे भाषास

માતપિતાને ધરડા ધરમાં નહીં જ મુકાવે.
જ્યારે જગતમાં સ્ત્રી પુત્ર કે પુત્રીને
જન્મ આપે છે ત્યારે વાસ્તવમાં એક
માતાનો જન્મ થતો હોય છે, પણ સ્ત્રી
તેની તેજ રહે છે, પણ તેના પોતાના
સમગ્ર અસ્તિત્વમાં બહુ જ મોટો ફરક
પડી જતો હોય છે, આમ માતામાં બુધ્ય
ભગવાનની કરુણા, મહાવીર ભગવાનની
તિતિક્ષા, ઈશ્વર ભગવાનનો પ્રેમ, કિશ્ચ
ભગવાનની સમતા, ભાગીરથીની
તપશ્ચર્થા, રતીદૈવાનો ત્યાગ, વિનોભાની
ચિત્તની એકાગ્રતા અને ગાંધીજીની
નિષ્ઠામ કર્તૃત્વ રહિત ફળની આશા
વિનાની અંતરની સેવા, મીરાંની અંતરની
ભક્તિ અને નરસિંહની પદાર્થની પકડથી
મુક્તિ આવા અનેક બધા સહુણો માત્રને
માત્ર એક માતામાં અંકિત થેલા હોય છે,
તે વાસ્તવિકતા છે અને સત્ય જ છે.

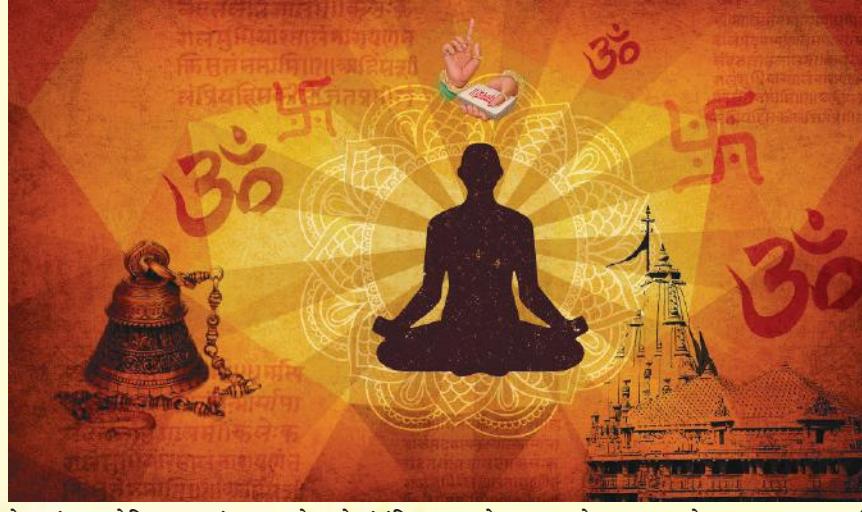
આ પાડી સંસ્કરિતમાં ધણા એવા કમે છે જે સદીઓથી આ પરંપરાઓનું પાલન કરાઈ રહ્યું છે, પરંતુ શું તમે જાણો છો કે હિંદુ ધર્મ સાથે જોડાયેલી આ માન્યતાઓ પાછળ નકર વૈજ્ઞાનિક આધાર પણ હોય છે. આવો જાડીઓ આવા જ કેટલાંક કાર્યો વિશે જેનું આપણે આજ સુધી વગર કોઈ કારણે પાલન કરતા જતા હતા, પરંતુ આ પરંપરાઓના લાભો સામે વિજ્ઞાન પણ નતમસ્કર થઈ જાય છે.

तुलसी: शास्त्रो अनुसार तुलसी हंगेशा लक्ष्मीज्ञनु स्वयुप् ठोवाने कारणे चावीने खावु निषेध मानवामां आवृत्तु छे. आ सिवाय वैशानिक संखोधन बाट मालूम पड्यु छे के तुलसीमां आर्द्धनिक होय छे जे दांत पर खराख असर माटे ज्वाबदार होय छे. आ कारणे ४ तुलसीने हंगेशा चाव्या वगर ४ खावु उत्तम मनाय छे. आवी रीते तमे न डेवण परंपराओनु मान राखी ७६०० गर्न तमागा दांत पापा असाह रहेको

શક્તિશા પરેતુ તમારા દીંત પણ સ્વરથ્ય રહેશે.
સુર્યનમસ્કાર : પુરાણી માચ્યતાઓ અનુસાર સૂર્યદીનના સમયે પૂજા કરવાનો વિધાન એટલા માટે જાણવામાં આવ્યો છે કારણ કે આ સમયે લગભગ 45 મિનિટ સૂર્યિની સૂર્યમાંથી નિકળતી કિરણો પારજંબલી (અદ્વા વાયલેટ) રેખિએશનથી સંપૂર્ણપણે મુક્ત હોય છે. તેથી જ આ સમય દરમિયાન સૂર્ય નમસ્કાર કરીને પ્રદક્ષિણા અને મત્ર જપ કરવાની પરેપરા ચાલતી આવે છે, જેથી આપણે સૂર્યદીવની કિરણો દ્વારા મળતા સ્વારથ્ય લાભો મેળવી શકીએ.

રણો : રત્નોમાં ઘણી શક્તિઓ છૂપાયેલી હોય

ધાર્મિક માન્યતાઓ અને વૈજ્ઞાનિક કારણો

છે, ત્યાં જ ઝોપથાસ્લમાં પક્ષ રત્નો સાથે સંબંધિત
ગ્રહિની ઉજી અને ચુંબકીય શક્તિના પ્રભાવોને પ્રાપ્ત
કરીને લાભ મળવાની વાત કરવામાં આવી છે.
ખરેખર તો રત્નોમાંથી પસાર થતા ડિરાને કારણે

તમને ધારણા લાભો પ્રાપ્ત થાય છે. રન ધારણા કરવાથી તમારા શરીરમાં સકારાત્મક ઉર્જાનો પ્રવાહ વધી જાય છે.

ઉપવાસ : આયુર્વેદના અનુસાર, શરીરને ફરીવાનું

ઉર્જાવાન બનાવવા માટે એક દિવસ માટે વિશ્રામ આપવું જરૂરી હોય છે, એ જ પ્રકારે પાચન તરંગે પણ તહુંરસ્ત રાખવા માટે પ્રત અતિ આવશ્યક છે. (ઉપવાસ રાખવાથી આપણા શરીરના ઓઝાઈસ સ્કીફ થઈ જાય છે. જેનાથી ડાયાબિટિસ, સ્થુળતા જેવી સમસ્યાઓથી છુટકારો મળી જાય છે કારણ કે બીમારીઓ માત્ર એંગાઈસ પ્રણાલી ખરાબ થવાને કારણે પેદા થાય છે. જો યુવાવસ્થાથી જ ઉપવાસની આદત નાખવામાં આવે તો ધ્યાન રોષી બચાવ શક્ય બને છે.)

મંત્ર : આપણા પુરાણોમણ પૂજા દરિયાન મંત્રોના ઉચ્ચારણથી પેદા થતી કંપનીથી થતા શારીરિક લાભની વાત સ્વીકારવામાં આવી છે. આવું કરવાથી તમારા વ્યક્તિત્વનો વિકાસ થવાની સાથે બોલ્ડિક ક્ષમતામાં પણ અપ્રત્યે વાત શરૂ થૈ.

આ સિવાય પુરાણોમાં શંખને માતા લક્ષ્મીનું પ્રતીક
મનાય છે તેથી જ દરેક માંગલિક કાર્ય પર શંખ ધ્વનિનું
અપૂર્વ વૃદ્ધ થાય છે.

આસ મહિને છે. શંખવિનને કારણે તમારી આસપાસ સકારાત્મક ઉર્જાનો પ્રસાર થાય છે, ત્યાં જ નકારાત્મક શક્તિઓથી પણ બચાવ થાય છે. શંખવિનથી વાતાવરણના તમામ કિટાણુઓ નાચ થઈ જવાના વૈજ્ઞાનિક પુરાવાઓ મળ્યા છે.

ਕੁਣਾਨੀ ਸੇਵਾਮਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਰਹੈਣੁ ਤੇ ਜ ਮਾਰੀ ਪ੍ਰਾਰ্থਨਾ

ਮਾਰੋ ਇਥਰ, ਮਾਰੋ ਧਰ्म

ગીતાના વિચારો નિકુંજ રાધા માતાજીની જીવનસરણી બની રહી છે એટલે કે ભગવદ ગીતા તેમના જીવન સાથે વણાઈ ગઈ છે. તે કર્મના સિદ્ધાંતમાં માને છે. તો ચાલો ઈશ્વર અને પ્રાર્થના વિશેની આ કોલમની પ્રશ્નોત્તરી વિશે તેમનો શું પ્રત્યુત્તર છે તે જોઈએ.

તમે ઈશ્વરની કેવી રીતે પ્રાર્થના કરો છો?

હરે કિખા, જગતના આચાર્ય પણ કહે છે કે ઈશ્વર પરમ કૂદ્ધા છે એટલે શ્રીકૂદ્ધા ઈશ્વર છે તો કૂદ્ધા પૂર્ણ છે. આપણે દરેક જીવ તેમના અંશ છે અને અંશ ત્યારે જ ખુલ્લે રહી શકે જ્યારે તે પૂર્ણાંસી સાથે રહે. આપણે એમ પ્રાર્થના કરવી જોઈએ કે હું તમારી દારી હું અને હું તમારી સેવા કરવા માંગુ હું મને તમારી સેવામાં નિરંતર લગાવી રાખો અને તમારું સ્મરણ હંમેશા હું કરતી રહું.

ઇશ્વર હોવાની પ્રતીતિ તમે કેવી રીતે કરો છો?

કૃષણ હેમેશા મારી સાથે છે. ફક્ત મારી સાથે જ નથી પરંતુ બધા જીવની સાથે છે કૃષણ અને કૃષણાના નામમાં કોઈ ફરક નથી. કૃષણ આપણી સાથે હેમેશા નામના રૂપમાં રહે છે અને જો કૃષણને મારે પ્રત્યક્ષ રૂપમાં જોવા હોય તો શુદ્ધ ભક્તોના મુખેથી કૃષણ કથા શ્રવણ કરીને હું તેમને અનુભવી શકું છું. કૃષણાના દર્શન આંખોથી નહીં પરંતુ કાન દ્વારા શ્રવણના માયમથી થાય છે. કૃષણ કથા પ્રસન્ન કરવા વાળી છે જેથી કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં હું ખૂલ્લ પ્રસન્ન રહી શકું છું.

તમે પુનઃ જન્મમાં માનો છો? પનઃજન્મ શા માટે માંગો છો?

જી, હા પુનર્જ્ઞનું હોય છે શાસ્ત્રમાં એટલે કે ભગવદ્ ગીતામાં કૃષ્ણાએ બીજા અધ્યાયના રૂપમાં શ્લોકમાં કહું છે કે ‘જાતસ્ય હિ ધૂવો મૃત્યુ ધૂવાં જન્મ મૃત્યુ ચ તસમાદ્પરીહાર્થેંથે ન તવમ શોચિતુમહોસ્તિ’ . જેણે જન્મ લીધો છે તેનું મૃત્યુ નિશ્ચિત છે અને મૃત્યુ પછી પુનર્જ્ઞનું પણ નિશ્ચિત છે. હા, હું પુનર્જ્ઞનમાં માનું હું આ માનવ જીવન એક જંકશન સમાન છે અહીંથી હું ક્યાં તો, ગૌલોકમાં જઈ શકું છું અથવા નીચેના લોકો જઈ શકું છું એટલે જો આ શરીરથી મારાથી કૃષ્ણની ભક્તિ અધૂરી રહી ગઈ હશે તો હું જરૂરથી પુનર્જ્ઞનું માંગિશ અને કૃષ્ણના ભક્તના સ્વરૂપમાં જ પુનર્જ્ઞનું લેવા માંગિશ.

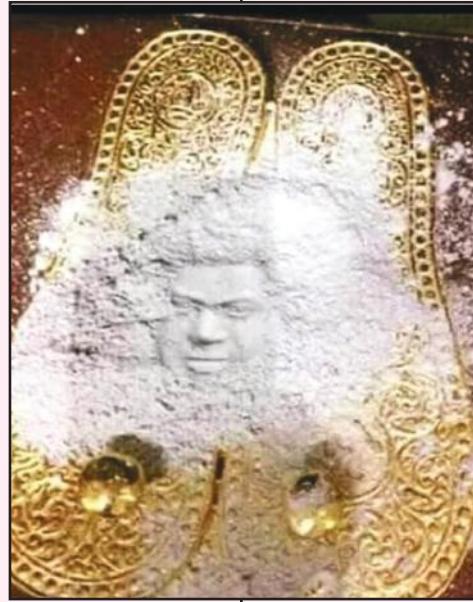
તમને તમારા જીવનના પ્રશ્નોનો ઉકેલ ઈશ્વર પાસેથી મળે છે?

જી, હા મને મારા પ્રશ્નોના ઉત્તર શ્રીકૃષ્ણા પાસેથી મળે છે. કહેવામાં આવે છે કે શાસ્ત્ર ઈશ્વરના શબ્દ સ્વરૂપમાં છે. શાસ્ત્ર અને કૃષ્ણમાં કોઈ અંતર નથી તો આ શાસ્ત્ર કૃષ્ણ પાસેથી જ આવ્યા છે. શાસ્ત્ર વાંચીને મને મારા જીવનના પ્રશ્નો ના ઉત્તર મળે છે. શાસ્ત્રમાં સ્પષ્ટ રૂપે લખ્યું છે કે આપણા દુઃખનું કારણ આપણા કર્મ જ છે તો તમારે પણ તમારા પ્રશ્નોના ઉત્તર જોઈએ તો શાસ્ત્ર વાંચવા જોઈએ એટલે કે ભગવદ્ગીતા વાંચવી જોઈએ

.... અને "બાબા" એ ભક્તને બોલ્યા
અહીં આવ શાંતિ ક્યાં છે તે તને કહું

ક વિવાનનું સરસ વાક્ય છે કે 'તક તકરાર
કરાવે.' તેને યાદ કરી પહેલી સ્પષ્ટતા એ કરી
લઉં કે અહીં લીલાવા, અંશ્રદ્ધા, ચમત્કાર, પરયો
જેવી વાતને ક્યાંય વેગ નથી આપવો પડ્યા સગી
ાંખે જોયેલા દર્શનની વાત
કરું કરીશું, વાત બાળપણાની
, નાના હતા ત્યારે મામાના
રે સગરામપુરા છોવાળાની
રીમાં જતાં, રહેતાં, રમતાં
યારે ક્યારેક બૂમ પડતી
નાકે મંગુભાઈ દેસાઈને
ાં સત્ય સાંઈબાબાના
ટામાંથી ભસમ પડે છે. અમે
રંત દોડતાં દર્શન કરતાં,
ના હતાં એટલે એ દર્શન
યારે ચમત્કાર લાગતો,
મય વીતતો ગયો, બાબાને
જ્યા ત્યારે એમ થયું કે
મના વિરાટકાય સેવાકામો
થાથે એમ કહી શકાય કે
બાબા ભગવાનના માણસ
બા ખરા જ કોઈ તેમને શુરૂ
બા ભગવાન માને એ એમની

મહેતાનો નાટક લઈને બાબાના પૂર્વપર્તિ ગયા, ત્યાં
પહોંચતા જ ટીમ કલાકારો બાબાના દર્શન માટે દોડાડોડી
કરે જે જોઈને રંગ બાપજુ ભક્તને આશ્રમ થાય તેમના
કહેવા મુજબ તો તેમણે સાત્ત્વિક અહમ કે મારા ગુરુ

બાપજુથી મોટું કોકા? રાત્રે
બધાં સૂર્ય ગયા ત્યાં મળસે
કપિલભાઈને કોઈ ઝોળણતું
હોય તેમ તેમની નજર સમક્ષ
ત્રણ ચરણ અર્ધઓધમાં આવે
અને કહે બોલ આ ત્રણ
ચરણમાં શું ફેર? કપિલભાઈના
કહેવા મુજબ તેઓ બાપજુના
ખોળામાં ઉછરેલા એટલે
તેમનો અવાજ પણ જાણે,
એ જ અવાજમાં ત્રણ વાર
કોકનું આવું બોલવું કે બોલ
આ ચરણમાં શું ફેર....? બસ
પારકી ભૂમિ પર આમ થયું
એટલે કપિલભાઈ બાબાના
ચરણ દર્શન માટે એટલે તૈયાર
થયા કે બાપજુના ભક્તે તો

श्वास-प्रश्वास

બાળાની

પહેલો પ્રસંગ :

====

કોઈ એક વિશાળ સત્સંગ
મારંબમાં બાબા સંભોધન
રી રહ્યા હતા ત્યાં ભારે
ડાડ વચ્ચેથી એક ભાઈ
ટે મોટેથી બોલવા લાગ્યા
બાબા ‘આઈ વૉન્ટ પીસ’
ધ્રૂવ મને શાંતિ જોઈએ
, વારંવારની બૂમને
પરણે દૂરથી બોલી રહેલા
ભક્તને બોલાવ્યો અને
કુંશું શું જોઈએ છે તને...?
લા ભાઈ બોલ્યા ‘આઈ
વૉન્ટ પીસ’. બાબા બોલ્યા

બાપુએ પણ કયા થકી મનનું સમાધાન
કર્યારેક કર્યું હતું કે ચહેરો અલગ હોય શકે
પણ ગુરુ ચરણ તો એક જ હોય.....

કે ચહેરો કોઈ પણ
હોય ગુરુના ચરણ
તો એક જ હોય.....
પછી તે બાબા હોય કે
બાપજી...

પંચામૃત

હાજરે કાળ નાખ, વન રમુવ વાન્ટ.... અયથત જાઈએ છુ
કાઢી નાખ.... પેલા ભક્ત એમ આંગળી વડે કર્યું પણી
બાબા બોલ્યા તારી પાંચ આંગળી સાથે પીસ (peace
નો સ્પેલિંગ) ગણી જા...I... અને want...કાઢી લેશો તો
અંતિ તારા હાથમાં જ છે. બાબાનું નાનું અમણું ગણિત
શિશ્ક સંદેશો છે જે આપણે આપણા હાથથી હાથમાં
નીકારવો રહ્યો. જો સહજ શાંતિ જોઈતી હોય તો.
બીજો પ્રસંગ... સરતનો

三

જેને હારવાનો કર છે, તેની હાર નિશ્ચિત છે.